

## I. CHIȘ ȘTER, Sabin ȘAINELIC

După cum se știe, apropierea învățămîntului de producție (s-ar putea spune, integrarea sa în producție), de viață, de realitate este o cerință esențială și necesară, impusă de dezvoltarea științei și tehnicii contemporane. Conducerea partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a subliniat, cu diverse prilejuri, necesitatea de a da o astfel de orientare pregătirii specialiștilor prin rețeaua de învățămînt superior încît aceasta să nu se facă separat de unitatea industrială, agricolă sau de instituția de cercetare. Mutînd catedra în întreprindere se realizează o unire a forțelor în vederea aceluiași scop : *formarea specialistului și aplicarea imediată a soluțiilor cercetării în procesul de producție*. Lucrul pare firesc și relativ ușor de realizat pentru facultățile cu profil tehnic, agronomic sau medical (prin predarea unor discipline în întreprindere, prin practica în producție etc.). Aceeași cerință, a apropierii de viață, s-a formulat și pentru disciplinele filologice. Desigur ea se realiza și pînă acum, atunci cînd istorismul era dublat de studiul fenomenului viu și actual al limbii sau literaturii, sau cînd practica pedagogică a studenților se făcea în conformitate cu cerințele pregătirii temeinice în sens psihologic și didactic. În acest caz, singurele unități din afara porților universităților sau institutelor cu care se putea colabora păreau a fi școlile generale și liceele. În ce măsură și celelalte instituții cu rost educativ din orașul centru universitar pot concura la pregătirea multilaterală a studenților pentru viață, pentru producție ? În mai toate centrele universitare, din nevoia rezolvării și pentru filologi a *practicii* obligatorii, s-a încercat colaborarea cu bibliotecile ; se pot găsi însă forme numeroase de legătură cu practica, depinde numai de ingeniozitatea celor chemați să dirijeze lucrurile.

Un muzeu județean este o instituție cu rol instructiv și educativ de primă mărime. Fără îndoială, secțiile de arheologie și istorie ale muzeelor oferă posibilitatea studenților de la facultățile cu un astfel de profil de a se forma *cu ajutorul lor și în cadrul lor*. Dar secțiile de etnografie, artă populară sau folclor pot oferi o astfel de posibilitate ? O inițiativă venită, deopotrivă, din partea Institutului pedagogic de 3 ani din Baia Mare și a Muzeului județean Maramureș, realizată recent, arată că Muzeul județean poate colabora fructuos cu instituția de învățămînt superior, în sensul că *poate deveni părtaș activ la educația studenților pe întreaga durată a anului universitar* (și nu numai cu prilejul vizitelor, mai mult sau mai puțin întîmplătoare, la colecțiile sale), *adică poate ajuta la salvarea unor discipline de pericol expunerilor pur teoretice*. Ne referim la folclor. Nu spunem o noutate cînd afirmăm că folclorul literar poate fi înțeles numai dacă este integrat în largi contexte de viață materială și spirituală, dacă se studiază structural. Nu putem duce pe teren pe toți studenții filologi (de acest avantaj beneficiază, în cel mai bun caz, membrii cercurilor de folclor). Putem crea însă, în cadrul institutului, un „laborator” de artă populară și folclor care anulează în bună parte această imposibilitate. În ideea creării unui cadru adecvat pentru predarea disciplinei „Folclor literar românesc” au colaborat cele două instituții de cultură din orașul Baia-Mare. *Rodul acestei colaborări este înființarea unei colecții de artă populară românească la Institutul pedagogic*. Într-o sală de curs, special amenajată cu vitrine și mobilier corespunzător, Muzeul județean împreună cu institutul au expus ceea ce li s-a părut reprezentativ din arta populară maramureșeană și din alte zone ale țării. Obiectele aparțin, cam în proporție de 50 %, Muzeului și institutului. Expoziția a fost astfel gîndită încît să aibă o valoare funcțională, să servească în primul rînd predării disciplinei iar în al doilea rînd cultivării gustului estetic prin posibilitatea de a vedea ceea ce este autentic și frumos în arta populară românească, expoziție oferită tuturor studenților institutului, viitoare cadre didactice în mediul rural. Expunerea unor obiecte autentic populare, de rafinament artistic, acum cînd producția de artizanat, de serie, invadează piața și poate induce



Predarea unei lecții de folclor în sala Institutului pedagogic, unde a fost expusă colecția de artă populară

în eroare pe nespecialist în privința discernerii a ceea ce este specific popular, are un caracter educativ incontestabil. Muzele județean Maramureș a spart astfel tiparele tradiționale, de expunere numai la sediul, deplasându-se la locul în care se face instrucția și educația celor ce, prin elevii lor, vor fi chemați să păstreze, să explice patrimoniul popular, să observe și să consemneze schimbările ce se produc prin pătrunderea firească a elementelor urbanismului în cultura tradițională.

Studentii de la toate facultățile institutului pot vedea zilnic o colecție de costume reprezentând zonele Maramureșului (Maramureșul istoric, Lăpuș, Codru etc), Bistrița-Năsăud, Hațeg, Bran, Oltenia, Suceava, alte elemente de port cum ar fi podoabele, zgârdițe, clopuri, trăistute, minușare, catrințe, zăvelci, zadii și numeroase obiecte de lemn mai vechi și mai noi, în general de uz casnic, frumos incrustate (blidare, podișor, sălărițe, căuce, cănițe, furci, linguri etc), o colecție de ceramică de Săcel (Maramureș), veche și nouă, de Lăpuș, de Baia-Mare și de Vama (Oaș), o frumoasă colecție de ștergere din aproape toate zonele, cu o varietate de motive și cromatică remarcabile, țesături, scoarțe maramureșene etc. Obiectele au fost grupate pe categorii și zone. În afara celor date în custodie de Muzeul județean, trebuie spus că restul au fost donate de studenții de la zi și fără frecvență care s-au orientat în colecționarea lor după instructajul făcut în scris și verbal de cadrul didactic de specialitate. Fiecare obiect este însoțit de două fișe: fișa informatorului (celui care a confecționat obiectul) și fișa obiectului. În acest laborator se desfășoară în principal predarea și seminarizarea disciplinei Folclor literar. Are, așa cum spuneam, valoare funcțională intrucit, în afara obiectelor de interes etnografic general, sînt expuse obiecte legate de obiceiuri, de ritual (de nuntă: steag, palțul chemătorilor, ploști etc.; de obiceiurile de iarnă: măști, tablouri, fotografii etc., obiecte pentru descântat și altele). Din acest punct de vedere colecția este încă insuficientă. Obiectele expuse formează ambianța pentru predare, fiindcă laboratorul dispune de producții folclorice aparținînd tuturor genurilor și speciilor, înregistrate pe bandă de magnetofon, culgeri de folclor efectuate cu studenții, diapozitive, un aparat de proiecție pentru imagini filmate sau fotografii. În felul acesta predarea folclorului se poate face „pe viu”. Avem în vedere și posibilitatea de a susține unele prelegeri de folclor în sălile Muzeului județean Maramureș, atunci cînd foarte frumoasa colecție de obiecte de artă populară va găsi spațiul corespunzător de expunere. Realizarea colecției învederează posibilitățile de lărgire a funcționalității muzeelor județene, de colaborare între două instituții care urmăresc orientarea gustului public în privința artei populare, pregătirea viitorilor specialiști în domeniul pedagogic pentru prețuirea și explicarea valorilor autentice. În același timp, dacă va fi bine folosit, laboratorul poate demonstra posibilitatea de a înscrie predarea folclorului literar în contextul larg al tuturor disciplinelor care studiază cultura populară. Ideea alcătuirii colecției a fost generos sprijinită de Direcția așezăminte culturale din C.C.E.S. și de Institutul de psihologie al Academiei de științe sociale și politice, prin tov. Boris Zderciuc, cercetător științific principal. Se înțelege că laboratorul este deschis pentru toate categoriile de vizitatori.